

הוספה

לגליון 34 מהחבצלת שנת ה'י"ד

מבשרת ציון

תצא פעם אחת בהדש :

מחיר ההוספה מבשרת ציון לבדה בירושלם, מג'ד' ורבע. ביתר הערים וכל ארצות המערב שמנה פרנק, וברוסיה שלשה ר"כ וחצי, עם החבצלת יחד בירושלם שלשה מג'ד' וחצי, וחוצה לה ששה ועשרים פרנק, (ברוסיה תשעה ר"כ וחצי).

מכתבים וכסף וכל דבר הנוגע לההוספה מבשרת ציון ישלחו

על שם בן יהודה.

Ben--Jehouda & Jerusalem

חברת שלישית. שנה ראשונה.

שנת אלף ושמונה מאות וחמש עשרה לחרבן הבית.

(תרמ"ד)

ירושלם

תבן הענינים *

- א . זכרון למשה מונטיפיורי .
 - ב . מושבות בני ההיכל בארץ ישראל .
 - ג . ירושלם ויפו .
 - ד . מכתבים .
 - ה . מקרב הארץ .
 - ו . מודעות .
- בן יהודה .
 ב"י .
 עוזר דוב למשיח .
 ראשון לציון . פרנקפורט .

יה והחפצים

מו"ל .

לדעת

ורי המבשרת

מי נשלח את

להוריד

אנחנו

כי יכ

יתר

המחיר מאשר קצבנו בראשנה, ותחת חמשה רז"כ שלמו מחירה רק שלשה וחצי, והחזותמים אשר שלמו חמשה יחשב להם יתר הכסף לשנה הבאה .

המו"ל .

הוספה

למס' 34 מהחבצלת

מבשרת ציון

לקוראינו.

סבות אחדות בראשנה והחדשות על דבר היהודים באחרונה
 עצרו בעד צאת המבשרת עד היום ומעתה נשתדל כי תצאנה
 החיברות בסועדן והקוראים ימצאו בהן ידיעות רבות ורכות
 הערך על עניני ארץ ישראל.
 המויל.

זכרון למשה מנטיפיורי.

שאל שאלו היהודים את נפשם בכל ארצות גלותם לאמר:
 הנה באה שנת המאה לאיש האלהים משה מנטיפיורי
 והוא כבודנו ותפארתנו וטיפת דורנו, וכמה נכבדנו עתה ומה
 נעשה לו לזכרון עולם למען ידע דור אחרון את האיש הזה ואת
 ספעליו, ואיה נעשה את אשר נואיל לעשות.
 ויהיו אחינו באנגליה הראשנים להשיב על השאלה הזאת
 ויאמרו נכונן בית הולים גדול ומיב ברטסנט עיר מגורת משה
 והיו שעריו פתוחים לכל איש הולה מכל אמונות הארץ אין
 מפלה, והיו בו איש כמשפט אמונתו אין אונס, והיה הדבר הזה
 למזכרת נצה להאיש משה ולגדבת לבבו ולאהבתו הרבה אשר
 אהב כל האדם יחד.
 ולא מצאה העצה הן בעיני משה, כי אהב אהב משה את

היהודים עמו ראשית אהבה ואוהב זכרונה ואת ארץ אבותיו חבב
 תכלית חבה ושמה איהם הוא. ויטאן משה בכבוד אשר הואילו
 לעשות לו יודיו ואוהביו ויפר את מהשבותיהם ועצתם לא קמה.
 ותהי עתה עצת רבים לכונן בארץ ישראל מושבה ליהודים
 והיתה המושבה הזאת לזכרון לאהבת משה את ארץ אבותיו
 ולעמלו אשר עמל כל ימי חייו לעזור ליהודים היושבים בארץ
 הזאת כי יוכלו לחיות על יגיע כפיהם.

ואמנם טובה העצה הזאת מעצת הראשונים. אולם גם הדבר
 הזה לא יספר לדור אחרון את טבע האדם הגדול ותכינת רוחו
 ונטיית נפשו לכך משפטיהן. ולא להאיש משה ב'לו יהיה הדבר
 הזה לזכרתה. היהיה פסל עני והוכב על הסוד מצבת זכרון
 לנכור מלחמה, ואם יהיה פסל איש וחרב כידו נטייה על האויב
 סמל דמות סופר אשר על עמו יהיה. גם מושבה אחת אשר שם
 האיש משה תקרא עליה לא תהיה פסל דמות האדם הזה וראה
 לא יראו בה דרך יבא מה היה משה מונטיפיורי וכמה נפלה
 מכני דורו.

כי אם נתבונן לחיי משה מונטיפיורי ולטפעלו וראינו בו
 מלבד אהבתו לאחיו בני עמו ומלבד אהבתו הרבה לארץ אבותיו
 עוד אהבה אחת כלבו וחסה עזה מאד לתורה וללו סדיה,
 לחבבים ולרבנים ולכל אשר תורהם אימנתם. ובה יפלה משה
 מונטיפיורי מרבים מחובבי ארץ קדשנו וחפצים בתקונה. את עמו
 יאהב ואת ארץ אבותיו יחבב ובתורת אלהיו דבקה נפשו מאד
 ואת דורשיה ית טך. ובכאנו עתה לעשות זמר עולם לאיש הזה
 עלינו לשירת לב לשלשה אלה ולעשות דבר אשר שלשה אלה
 יראו בו לעיני כל.

ואת הדברי הזה נשיג אם נמינן בירושלם ושיבה גדולה
 לתלמוד תורה וקרא לה ישיבת משה.

ואל נא ימהר הקורא לשאלני לאמה ההפכה ישיבות ירושלים
 כי האמר לנו לאסף בכסף ולבנות בה ישיבה חדשה, ואם תלמידו
 החכמים אין בה או כמנונים יחסרון כי נוסף עליהם עוד. גם
 ישיבות גם החכמים גם תלמידים יש בירושלם, גם במלנים יש
 בה ברוך השם דני ועל כן אמרתי כי בישיבה אחת גדולה ופניכה
 לתלמוד תורה נשים באמת זכר עולם למשה מנסיפיו ורי לאהבתו
 את עמנו ואת ארץ קדשנו ואת תורתנו.

כי יש בירושלם ישיבות רבות קטנות, אך אין בה ישיבה
 אחת אשר טמנה תוצא תורה לכל ישראל, ובדבר
 הזה לא הדמה ירושלם עיר הקדש גם ללונון ולטר בחוסיה.
 יש בירושלם ישיבות קטנות אשר נבנו בראשנה בכסף נדיב
 לב, ונתן הכסף בראשנה ביר אחד החכמים כי יהיה לאב
 לישיבה ולתלמידיה, והיו בבא עת החכם שהוא להאסף אל עמו
 ולא שבת את הישיבה וישארה לבנו אחריו והיו לה בנו לראש
 וכמעשה הזה עשה גם הבן בבא עמו, והחיונה עתה הישיבות
 האלה לירושלם עולם למשפחות החכמים אשר זכו בהן. וישבו
 בישיבות האלה תלמידי חכמים באים בימים וקנים, והחכם אשר
 הלה לו הישיבה בירושלם יקרא לפניו שיעור סדו וים בזמן
 או פעמים שלש בשבוע, והגו תלמידי החכמים האלה כל היוג
 במספריהם ושכרם נכון לפניו בעולם הבא וגם כזה, אך פרו
 לא העשונה הישיבות האלה ולא מהן יצאו חכמים גדולים לתאר
 את כל ישראל באר תורתם. למד ולמדו בישיבות האלה תורה
 לשמה לקים והנות בו זמם ולולה אך תולה לא למען היות
 חכם וגדול בישראל, ועל כן כל תלמידי הישיבות האלה
 יבשים בעץ אשר פרו לא יתן, למד ולמדו כל ימי חייהם וזה
 מכודם והפארתם אך לא מהם יצא איש אשר ספיוו יבקש
 ישראל תורה.

גם שתים שלש הישיבות, אשר תלמידיהם נערים, ובחוריהם
 ישבו על ספסליהם לא תעשינה פרי הדר בירושלם, ובכנסי
 חדשים לאנניצאו מהן להאיר ברקיע התורה כי לא לזה ניצרת.
 כי אין בה ככל הישיבות הקטנות האלה לעשות דברים גדולים,
 ובשבת התלמידים בהן שתים שלש שנים וראו כי אין כל
 ת כליית לתלמודם, כי לא יסגנו לרכבים גדולים בערי ישראל,
 ונס אם ירכו לשבת בישיבות האלה לא יבאו עד חבלות כזאת,
 והתקצפו ועיזבו מעט מעט את הישיבות ואהוו ככל אשר תמצא
 ידם להחיות את נפשם.

זאת היא ירושלם עיר הקדש. בחורי ישראל אשר נפשם
 השקה בתורה לא ישאו את עיניהם ירושלימה, כאשר נשאו
 לפנים כל ישראל את עיניהם לסורא ופיסדותא, כי בירושלם
 לא ימצאו את אשר הם מבקשים, ולא בירושלם יבקשו כל ישראל
 רבנים, כי הכמת עיר הקדש לא תרן בחוץ כמלפנים ואור תורתה
 לא יאיר לכל היהודים בארצות גלותם, ועל כן שבת כבודה
 ובחה אבר ולא תוכל עשה תושיה.

אבל לא לתקנת ירושלם בלבד תועיל הישיבה אשר אמרת,
 כי עז לדבר הזה להשיב לישראל את אחרותו אשר השכיחה
 העת החדשה. כי מי איש הולח על שבר עמנו ולא אדר
 את העת הזאת על שסיהה מטנו את כהנו זה ותפוררנו. ניה
 אחת היינו לפנים כנפש אחת ורוח אחת ותבא העת החדשה
 כקסמיה ותפרקנו לאברים סתים, ולא יחוש האחד בכאב משנהו.
 וכמה נחבר את כל האברים האלה ורוח היום אחת מאין תבא
 בקרבם להחיותם שנית כבראשנה. איה טרכו אורנו עתה ומקור
 היינו איפה הוא. כי טעולם היה טרכו לישראל ומקור אחד
 נבעו מים חיים לכל העם. ככל בראשנה וצפין אפרוקה ומספר
 אחריה, וצרפת ואשכנו ופולוגיה היו טרכו לחיי עמני, ארץ ארץ

במועדה, שמה נשאו כל ישראל עיניהם, ומשם יצאה רוח אהת
 לכל הגולה, ועתה הדלנו כל זה ונפגין לפי מספר ערינו, ודל
 כהני ודינו רפו וכבא עלינו שואה פתאם לא נדע מה נעשה
 ואיך נחלין סכנה כי לא גשמע איש את שפת רעהו.

מרכו צריך עתה לישראל, במרכו אשר היה לו תמיד בנלותו
 אשר כחו תהיה התורה, כי רק התורה כחו באמת, ורק בירושלם
 ניכל להקים עתה מרכו לדתנו, כי קדש וירושלם לכל ישראל, ואם
 היה תהיה העיר הזאת גם מקור לחכמת תורתנו והיתה באמת
 למרכו לחיי עמנו בארצות גלותנו. ומה נאזה למזכרת להאיש
 משה מנטיפירי מדבר גדול כזה, כי בו יראה דור יבא את
 אהבת משה לעמנו ולארץ אבותינו ולתורת אלהינו יחד, וזכרו
 לא ימוש מפי בנינו לעולם כי בגללו הושם היסוד ואבן הפנה
 לאחדות ישראל בעת הרעה הזאת.

והיה אם יאסף די כסף למקנה מקום טוב ורחב ידים ולמסנה
 בית גדול ומרוח לכבוד ולתפארת, והוכנה בירושלם ישיבה גדולה
 ונאספו אליה מכל הארצות גדולי חכמינו בדור הזה בתורה
 ובכל מקצועות חכמת ישראל, אנשי חיל ואיחבי עמם אשר
 כח להם להבין מה עמם שואל מהם, והיו לראשי הישיבה
 הזאת, והיה הבית הזה לישראל עתה את אשר היו ישיבות בכל
 לפנים. אז ידע כל ישראל כי יש מבוע אשר משם נובעים מים
 חיים ליהודים ומכל ארצות הגולה ינהרו תלמידים להבית הזה
 למאות לרונות ממים החיים האלה, ובחירו כל ישראל אשר יקדישו
 נפשם לחיות רבנים יעבדו דרך הבית הזה מרם יעלו על כסאותם
 כי פה יסמכו עליהם גדולי חכמי ישראל את ידוהם והאצילו
 עליהם סחכמתם ומחורם, והיו בניהם זה לראשי עדת ישראל
 באמת. והיה הבחור אשר נשאו לבו לחיות רב, ולמד בארצו
 בבתי המדרש לרבנים ראשיה המפורדים, וכל הרבנים הצעירים

לו למען יוכל להיות רב בארץ ההיא, ולמד שם את לשון הארץ
ההיא, ואת דברי ימיה, ורשימת ערה ובפרה ועניניהם לכל
משפטם, ועלה אחריו בן ירושלימה וישב בישיבתה כשלוש שנים
ולמד בה כל אשר עליו לדעת למען היות רב כיושר אל.

זה משפט הישיבה אשר עלינו לזכר משה מונטיפיורי.
יצא הצא סמנה תורה אחת ורוח אחת לכל ישראל, והיתה הרוח
הזאת לרוח היום וחייה את אבותינו המפורקים ונגשו אחד באחד
ושבו והיו לגייה אחת כמלפנים. בארצם ולמדו תלמידו הרבנים
את צרכי עדתם וכישיבת ירושלים ולמדו את צרכי עם, כי ישב
ישבו בישיבת הזאת על סמל אחד אנשים מארצות רבות וספר
איש לרעהו את משפט בני עמו בארצו זאת סחסורו, ורחב
לכבם וידעו מולם את משפט ישראל בכל הארצות, ובאה עליהם
רוח ראשי הישיבה מלמעלה, רוח אהבת העם כלו, רוח חכמה
וכינה להבין כי עם אהר ישראל ונוי אחד גם בארצות גלות.
ומי איש בישראל לא ידום תרומה סכספי לדבר הגדול
הזה. כי בדבר הזה נקים זכר עולם אשר לא יכרת להשר משה
מונטיפיורי, ולארץ אבותינו נעשה בזה דבר אשר ישים לה כבוד
ותפארת בישראל, ולא תהיה עוד לשנינה בפיחם כאשר היא
עתה, ולהעם כלו נשוב את אחדותו אשר בלתי לא יבן
ישראל בארץ.

וגם לשפת עברית הגיעה לעינינו בכל הארצות נעלה בזה
ארוכה ואולי נצליח להחיותה בארץ קדשנו. כי בבית הזה אשר
יבחרו אליו תלמידים מכל קצות הארץ ומכל הלשונות תהיה שפת
עברית השפה המאחדת את כלם, כי כלם יביניה ובה ילמדו
בבית הזה את כל למודם. והפחנו בזה רוח היום בעצמות שפת
קדשנו החולכות הרך ויבש, ושמנו לה יסוד נאמן לכלתי ויחיותה
ויחללו יפיה ביום הזה.

בן יהודה.

מושבות האשכנזים בני החיבל בארץ ישראל.

בראשית שנת תרמ"ז נעשה הנסיון הראשון לכינון בארץ ישראל מושבות לעבודת האדמה לכני ארצות אחרות. כי באו לחיף יפו אנשים מאמריקה וביאו אתם מארצם בתי עין בניים וכני מלאכה ועבודה האדמה הרבה מאד לא הסר דבר. ויהי מספרם מאה ושבעים נפש, כלם בעלי כרות כחה אחת ושמה כנסת המשיה, וכראשם כמר ושמו אדם. ויהי את לבם להאחז בארץ ישראל, וביאו וקנו נכעה אחת טובה מאד למושב בתוך גני יפו, ויחלו להקים בתיהם אשר הביאו אתם מארץ מולדתם. ולא ארכו הימים ויחלו רבים מהם, כי לא הסכימו לאויר הארץ הזאת ואת משפטי הייהם בארצם לא עזבו, ותהי יד הסתלה בהם חזקה מאד, אף לא מצאו פה את כל הזיונית רוחם אשר חזו להם בשבתם בארצם, ויפל לבם בקרבם ואדם מנחניגם נכאש בעיניהם. ותהר אגודת הכחה הזאת מהרה ובעבור שנה אחרי באם הגה שבו רוב חבריה לארץ מולדתם, ויתרם אשר נשארו בארץ נפזרו לכל רוח.

ובעשר שנים לפני העת הזאת נולדה לרת הניצורים בארץ אשכנז כחה חדשה ויקראו לה בעלי כרותה כחה בני החיבל. וישאו אנשי הכחה הזאת את עיניהם לארץ ישראל, ויאמרו לכינון מושבם בה לאט לאט ולחדש משם את פני כל הארץ ולתת לבני האדם הנבוכים שמים חדשים וארץ חדשה כאשר עשה אותו האיש לפני אלפים שנה. ויהי כשנת תר"ח ויעלו שני אנשים מראשי הכחה להור את הארץ וישבו ויאמרו לאחיהם באנו אל הארץ אשר שלחתנו אף הרנוה כאשר צויתנו, ונראה והנה מניעות רבות וגדולות בדרך הזאת וכבוד הדבר מאד לעשותה. אך ברוח נכון וסדרים טובים נכבד על כל המניעות ובמקשינו נצדיתה. ויעפילו אנשים אחדים מהכחה לעלות לבדם

בראשונה, ויבאו ויקנו להם אדמה בקנה עמק יזרעאל, והיו שם
שני אנשים יודעים במיב הארץ לכל משפחה כי שנים רבות
ישבו בה, ויעזרו שני האנשים האלה את אנשי בני ההיכל בכל
אשר יכלו, אך כל עמלם היה לריק וחפצם לא הצליח בידם.

ויהי כי הזקה הבתה וסדריה נקינו ומספר חבריה גדל
בארץ אשכנז, והחלו להחל את דבר הישוב בארץ ישראל
ולכונן אנדתם בארץ מולדת המשיח, וישלחו שנים מראשי
הבתה לבת כמטבולה לשאול ממשלת תוגרמה כי תנתן להם
אדמה הנם לכונן להם מושבה בארץ הזאת, ויבאו שני המלאכים
וישבו כמטבול כחדש ימים ויעשו בדבר שאלתם וציר ממשלת
אשכנז תמכם בכל כחו לפני ממשלת תוגרמה כי היו מעשי
הבתה לרצין לממשלת אשכנז למען היות לה יתד בארץ ישראל,
ותהי תשובת ממשלת תוגרמה כי נתן תקן להם אדמה רק אם
יצאו מרשות מלכות אשכנז ובאו לרשות תוגרמה, ולא אבו
המלאכים בזה, ויצאו ממטבול וילכו ויבאו חיפה בראשית שנת
הרביע ויקנו ככרת אדמה בת ששה הקטר בקילומטר והצי
סחציר ימה, ויבנו שם בית למושבם.

ובעת הזאת קנה אחד מבני הבתה ביפו בית לשבתו
ומטחנת קיטור, ומיתר אנשי אמריקה אשר הזכרתי למעלה אשר
נותרו עיד בארץ קנה האיש הזה אדמתם ובתים אחדים, ויתן
את האדמה ואת הבתים אשר קנה לאחד משני מלאכי הבתה
להבין גם במקום הזה מושבה לבני ההיכל.

וזאת ראשית המושבות לבני ההיכל בארץ ישראל, ויוסיפו
בני הבתה לבא והיו מספרם בשנה הראשונה מאה נפש, והיו
המשים בחיפה והמשים נפיצי ביפו ובירות וירושלם, ויראו ראשי
הבתה כי מרבית בני בריתם לבא, וכח אין להם להבין למולם
פה מושב, ויחלו לעצור בכעלי בריתם לברתי לבת כל איש

בחצני והיה אחרי כן למעטמה על אחיו, ויבחרו בין החפצים
 לעלות באנשים אשר די כסף להם ורוח נבין לשאת כל עמל
 ותלאה אשר ימצאים בדרךם, ולא ירגזו על ראשי הכתה בעת
 רעה. וירב גם מספר הבחורים האלה ויהי בשלש שנים ותחיינה
 שתי המושבות הראשונות לכפרים ולא יכלה אדמת שתי
 המושבות לשאת את כל אנשי הכתה ויצו להם המקום כהן,
 וידרשו האכרים אשר בשתי המושבות האלה כי יכינו להם
 מושב לבדם לעבודת האדמה, ותעש שאלתם, ויקנו ראשי
 הכתה מאחר מבתי נזירי היונים ככרת אדמת מישיר נבות
 כארבעה קילומטר מיפו צפינה ננכה וכשני קילומטר מהים
 וכשני קילומטר מנהר העוג'ה ויכינו במקום הזה מושבה בשנת
 תרל"ב ויקראו לה שְׂרֵנָה עד היום הזה. וגם בירושלם ישבו
 רבים מבערי ברית הכתה אמנים ובעלי מלאכה, ויכינו להם גם
 הם מושבה לבדם בעסק רפאים כקילומטר מהעיר מערבה ננכה.
 ויתר בני החיבל אשר באו הנה נפוצו ביתר ערי הארץ בכרותה
 ונצרת ורמלה ובית לחם ויאהזו איש איש במלאכתו.

ותרוק הכתה בעשרת שני עבודתה את כל אוצרה אשר
 היה לה ויהם בספה נכחות רוחה נלאו מרוב עבודה ותעמור
 מגדול. אך נודל בעלי בריתה אשר נאחזו בארבע המושבות לא
 היה רע יען בטעם כלם יודעים מלאכה ולא קצרה ידם מהמצוא
 להם פרנסתם פה בארץ, ויש אשר הצליחו להכין להם בתי מסחר
 בירושלם וכיפו וכתר ערי הארץ ופרנסתם תמצא להם ברות.
 ותבונה המושבות ויסדרו ראשי הכתה סדריהן וישימום
 לחק לאנשי המושבות, ויקימו בכל מושבה ומושבה שני ועדים
 לפקח על סדרי העדה ולשמור על עניני הרוח, ומעל לכל הועדים
 עמדו שני ראשי הכתה לפקח על עניני כל המושבות יחד, ויהי
 בשנת תרל"ד והקם מחלקת בין בני החיבל כגלל אחד מראשי

הכתה כי רבים מהם לא רצו כי ודעותיו בעניני הדת לא ישרו
 בעיניהם. ויקראו עצרה ויבאו להעצרה אנשים מכל המושבות,
 ותנתן המשרה ביד אחד מראשי הכתה והשני נפרד מבני החיוב.
 והיו בראות אנשי הכתה כי הסכנה קרובה לבא בגלל מחלוקת
 הדעות בעניני הדת, וימהרו וישימו להם להבדיל את עניני הדת
 מעניני חיי המושבות, והיו יושבי כל מושבה ומושבה לעדת
 אורחים אלה תחת אשר היו עד העת החיא לבעלי ברית
 כתה אחד בדתם. ואת ברית אמונת בני החיוב החדש ראש
 הכתה, ויבאו בכרותה איש איש בחפצו אין אונס, והסכנה חלפה
 אלה לה. ויקימו בכל מושבה ומושבה בתים לראשות הלמודים
 לילדים כמשפט בתי התלמוד בארץ אשכנז, ובירושלם הקימו
 בית גדול ללמודי הלשונות והמדעים כמשפט בתי התלמוד
 הבינונים באשכנז, ותתנדב ממשרת פרוסיה לתמיד הבית הזה
 בשלשת אלפים ושבע מאות וחמשים טרק פרו שנה בשנה. ותהי
 ירושלם למרכז לכל המושבות וכל עניני הכתה ואליה ישלחו כל
 בני החיוב את בני נעוריהם ללמוד הכמה ומדע.

אלה דברי מושבות בני החיוב טום הוסדן ועד חיוב.

וזה משפט המושבות עתה.

המושבה אשר אצל חיפה היא הראשונה והגדולה במושבות
 בני החיוב בארץ ישראל. ומספר יושביה כשלוש מאות וחמשים
 נפש ושמונה וחמשים בתים למושב בה וארבעים בנינים ליתר
 צרכי המושבה. והיא יושבת בעמק אצל חוף ים התיכון לרגלי
 הר הכרמל. וביושביה שבעה עשר אכרים ועשרים בעלי מאכזה
 ושנים עשר כורמים ועשרים ואחד איש עושים בעבודת האדמה
 ושולחים ידיהם בעסקים אחרים. ולהמושבה רק ארבעה ושבעים
 הקהר אדמה ולא תשפק לכל האכרים, ולקחו אחרים מהם אדמה
 באריות מאדמת עמק עכו המיובה מאד, והכורמים הצדיחו

סאד בעבודתם ויהפכו בעשרת השנים את צלע הר הבית
 השטם לקרן בן שמן, ויעשה בלה מדרגות מדרגות מרגל ההר
 ועד ראשו בשש מאות וחמשים סתר מעל לפני ים התיכון.
 אפס כי תקיף הכורסים עוד לא נחיתה כמחשבתם, כי פרצה
 טנפה בענבים ותמעיט הניבתם. גם בעלי המלאכה ימצאו
 פרנסתם ברוח ויתר מבלם חדשי הברזל ועושי מרדעים וזרים
 לסיסים וחמורים. גם הוכנה במושבה סמחנת רוח במשפט
 סמחנות הרוח בארץ הולנד ובית מעשה סבון ונמכר הסבון אשר
 יעשה בו בארץ אישכנו ובאמריקה.

ומספר אנשי המושבה אשר אצל יפי במאותם נפש ורבים
 בעלי מלאכה. בהם שני חייטים וארבעה מוחנים ושלושה חדשי
 עץ ושני אופים ושני רצענים ועישה מרדעים אחד ועישה שעית
 אחד, ובונה אחד. גם שני אברים יש בה ואדמתם סחין
 למושבה ושני בעלי נני ירק ותפוחי זהב, ואחדים סבעלי המושבה
 עושים במסחר ביפו וחוצה לה.

וגידל מושבת שרונה היה רע מנרל כל יתר המושבות.
 כי רוב יושביה עיבדי אדמה וידעו ידעו את אור הארץ ולא
 הסכימו אליו בראשנה ולא ידעו איך יזהרו. ויעבדו בהם היום
 כמו בהיותם בארץ מולדתם ולא שמרו את ראשיהם במשפט,
 ויאכלו וישתו כאשר עשו בורמטבורג. ומים חיים לא היה להם
 ורוח מצפץ יבא מואדי מצורה והשתות את האור במושבה, ותאחו
 בה הקדחת ותחליש שב וילד זקן ונער, וימותו בשנים הראשנות
 רבים מאנשי המושבה, משלשים לסאה, ועוד מעט ונשמת
 המושבה בלה. אפס כי רוח נבין היה בקרב אנשי המושבה, ולא
 נפל לבם בקרבם ויטהרו ויעשו כל אשר בכם להרחיק את המות
 הזה מארצם, ויטעו כל הנכעת נפנים ובין הבתים בחיצות
 המושבה ומרחובותיה נטעו עצים לרוב, ויחפרו באר מעשרים

סתה בענק ויכני לו גלגל הסוכה כחזו זוזם וזולה לא ישבת
 טעבודתו להציא די מים לכל צרכי המושבה. ויצליחו במעשיהם
 וכעט מעט הסכינו להאזיר, ויגרשו את הקדחת סארזם ויושבה
 כמעט לא ידעון עוד את הסחלה הזאת. ויוסיפו אנשי המושבה
 לקנות אדמה ולעבדה, ותהי מרת כל אדמתם עתה מאתים
 וחמשה ותשעים הקתר. והיו מאתים וששה ושלושים הקתר
 לעבודת הדגן, ושבעה וארבעים הקתר כמעט כרמים ועצים עשר
 הקתר נני ירק. ומספר כל אנשי המושבה עתה כמאת וארבע
 ותשעים נפש.

וזאת תבואת האדמה בשנה בינינית להקתר.

חטה ארף קלוגרם גרעינים וארפים ומאתים וחמשים
 קלוגרם קש. שעורים ארף ומאתים קלוגרם גרעינים וארפים
 וארבע מאות קלוגרם קש. דורה שמת מאות קלוגרם גרעינים.
 חמת תוגרפה ארף וחמשה מאות קלוגרם גרעינים. שמשמים
 מאתים קלוגרם גרעינים. פוליס ארף ושלוש מאות וחמשים
 קלוגרם גרעינים. קטניות מאתים וחמשים קלוגרם. (עדשים יזרעו
 רק כמעט). הפיחי אדמה השעה ארפים קלוגרם. אכטיהים
 כארבעת ארפים אכטיה כהקתר אחד. צמח שלש העלים
 (כומיה trifolio) ארפים קלוגרם והציר מאתים קלוגרם.

וזה סחור תבואת האדמה בשנה בינינית.

סחור ביניני לחמשים קלוגרם חמה שמתה פרנק. לחמשים
 קלוגרם שעורים חמשה פרי. פוליס חמשים קלוגרם שמתה פרי.
 דורה חמשים קילו בחמשה פרי. מאים חמשים קילו כשבעה פרי.
 קטניות ועדשים חמשים קילו באחד עשר פרנק. תפוחי אדמה
 חמשים קילו שבעה פרנק והציר. אכטיה גדול כעשרים סנטים וקטן
 כשמתה. שמשמים עשרים פרנק חמשים קלוגרם.
 הכרמים נתני ארפים ושבע מאות קלוגרם להקתר אחד.

ומהיר המשים קלונים משלשה פרנק והצי. ותביאת בני הדיק
ותפוחי הזהב ולמן רבה מתביאת השדות והברסטים.

גדול בהמות ומכירת החלב חולבים הדיק וגדול. בשנת
הרביז מכרו בעני המושבה המאה וחלב העודף על צרכם
במחר כשילט אלפים ושש מאות פרנק, וצאן ובקר מרבק
במחר כאלפים וחמש מאות פרנק. ומשדשים בירת הכרם
היציאי בשלש מאות וחמשים קלונים דבש ומחר הדבש בשני
פרנק ושדשים סתום הקלונים.

אבל ככל הנסיונות אשר עשו בעני המושבה ובכל אשר
למדו בימי שבתם בארץ הזאת עוד לא למדו את כל טבע
האדמה והאקלים ועל כן עוד ימשלו בדברום רבים עד אשר
ילמדם הנסיון את החסר להם עוד.

המושבה אשר אצל ירושלים לעמק רפאים הוא המלכו
לכל עדת בני החיבל בארץ ישראל לבני ענ ניהם, ומספר נפשות
יושביה עתה מאהים ושבע וחמשים נפש אדם, ורבה בעל
מלאכה ואמנים. בהם ארבעה בנינים, אחד סוחר בעין. שני
סכניים, שני בעלי מסהנות, אחד איפה ואיפה מעשי צוקד אחד,
שדשה רצענים, חיש אחד, עישה מרדעים אחד, עישה סניגים
אחד, עישה פסלים אחד, מהנדס אחד ונגן אחד. ומספר כל בני
החיבל בארץ ישראל עתה כאלף נפיש.

ירושלם ויפן

לכבוד יודיו הארזין בן יהודה.

שאל שאלת ממני יודיו בני אתאר לך במכתב את אשר רגש לבו בבי
הפעם יפו אחרי שבתו משלשה חדשים בירושלם ולספר לך מה ראו עיני בעיר
ההיא כהיו היהודים הישנים והחדשים, ואעשה בדברך והגת פרו עמי
לפניך ועישה בו כהפצד.

זה גודל כל עיר החוף בכל ארץ, כי שניה היא בדימויה, ברוח
 חשבה, נתינתה ומשפטי חייה, מחשבותיה ומצוותיה מהערים אשר
 בפנים הארץ. גויה המה המיד ערב בני עמים שונים, אשר התקמו מכל
 אספי ארץ ומכל כחות החברה האנושית תחת דגל המסחר, במקום הניח
 חלבה, הים מחד עמים ולרעות והמסחר נכרך. ין יספר, כי צבוא המך
 לו לעיר א. בממלכה אשר גוף ימים חשבון, וכנה היא בפנים הארץ מי
 העם היו עם בודד במועדו לאמן את המנהגים נחלה הנותן, ובראיתו את
 החופש השורר פה בעיר הזאת, בימי הלבוש והשפה וחי המשפחה ויחסו ויחל
 ה'ל' חשב העיר הזאת? כגודל כל ערי החוף הוא גם גודל כל עיר החוף אשר
 לכלשה לפנים היא יפה, וצבוא אליה איש ממעטות השלמים אשר בארץ
 הכמה הזאת והשתאה וחס כמו רגליו היבולו לחבל אחרת, ובשקט ישתאה
 הנא אל מלכת הימים הזאת מירובלם עיר קדשנו, אחרי שנתו עם ימים
 מספר .

ירושלים עיר הקודש עיר אלקים אלקי ישראל, זה בחר ה' מכל העמים
 והממלכות מלא ועד עתה, הדרת השיבה חופפה על מגדליה, הוד הכבוד
 והקדושה על החובותיה הישנים ופניו רוח אל חי ממעל עוד היום מרחף על
 פני ערדו חרבות העיר השחוקה, אשר בנייהם גם ערדו בית משכן יה
 חבול לוח לשכן שמי עם, אשר כל גלי הזמן והשעות גוים ערליים לא אלחו
 למחות מארץ זבת ונד היום יהי לעמק הבכה, אשר יבא שמה איש ישראל
 לחסוך את מרי שוחו ולהוריד דמעות על שבר בתי ציון. הנה עם בלחת החולות
 הן יך לאחו אחד שר בריטני, עיניו כקוחות ולבו מלא רגש והביט אל
 כל אבן מקור וההבין אל כל משי מפלה בקרית חלקים זו, אשר פה הונחה
 מוסדה לדתו. פה אחד חפס השמי חוקר קדמוניות עונה הרים יורד דקעות
 ונקרות צוריה, לחסוף פניו היסודות ולהוציאם מעטן האדמה ולביאם על עם
 והלכו לאורם עמים רבים, ופה הצרפתי ירין כנרק היה והנה ובחב לו על
 כפר כל מה שחובה ומואף וכה ישפן אבן חן בהספרות אשר לעמו וישבור
 את לאטין בני ארצו, אשר רבים בהם משחקים לחסוף מים מנהל קדושים

צעח אשר רבים מאחיו יאמרו הלא טוב אמנם וברכך ממי הירדן. רוח
 קדש טוד עפה כנפיו קדש ימים מספרו על הפיר הזאת ויחגף זאת כל
 הנה כעפרים וכל סיועם בה וגדול בה הרגש הזה שיחוד על העליון כזה הוא
 על ציה, עד כי גם רבים אשר כרו מעל עמם ויבנו עונף לו ויחפרו
 בניים וישכחו כמעט את מקור מחצבתם, בטבתם פה זמן מה, רוח אחרת
 תהי' אתם וישובי להצדי את אשר זכו הלאה. לכן הבא מירובלים ליפו יחוש
 כמו מנית הזמרה, אשר בס הקטובו הזניו קול שרוש ופרות מטיבים נין, ילא
 הסוקה מקום יסחרו צבוליי כחבזה, וזעקה הרובלים אשר נהר גרום המלא
 את הכנר. וזה מראה הפיר הזאת.

עמוד חבק גדול המחנשא גבתי שחקים, קיל חרחר גמלים, נעור
 חמורים וקול שאין אלפי אנשים והמית גלים סוערים יתנו עיוהם כי טוד
 מעט ועיר החוף לגדנו. הנה בלנו אל העיר. הרחוב מלא משה לפה שפפה
 גמלים, כורעים על הרבעתם סוככים על הארץ, הגמל עומד ללא בהמתו וקושר
 לה קשורים ויעינן את משאו עליה, וכידעו כי באמנה הוא אמת, לא יחשב את
 בהמתו ובלי מדה ומספר יצח את משאו על גביה. והגמל קובץ בדמיו ואת
 דגליו העמין החת ירכיו ומעלה גרה הוא והנחו מרמה את העריות לאמר
 כלו טהור הוא, רק לפעמים רחוקות יולא מגדונו אכמה סביבתה הני גופו
 ונשמעת הרבעים פרסה על הרבעים פרסה, בקולו של גמלה כחה. אחר יראו
 בתי חכן גדולים ורחבי ידים עד מאד, המדור קטני והשלישי למעלה בניים
 צבוב עפר, והראשון הסוגה אל הרחוב לא הואר ולא הדר לו ודומה לארות
 סובים, והדבר הזה מחאה גלוי נגד בני אירפה, האוהבים להחיות רק
 במקום רואים.

לדוני הכתים האלה כבר ירדו ממרומיהם והנם יושבים עתה ללא בקי
 הקצה איש ובקבוקו מלא עשן אללו וכוס הקהה בידו, ואם קטנה הכוס מאד
 הנה ישכילו לשתותה עשה תמימה, ואם שמע השמע העובר קול שאין בהמות
 יש נללו לא שאין משכרים שמשח רק קול כנפוח בגדי הטרבים הרחבים מי
 יש הוא האספניות ברות העשב ברוך ושאין המים העולים והיורדים בכקבוק

הנרגילה. אחד יחל הסוף, ואם לפי המעלה הגדולה אשר קמה פהאם ישפוט
 הים וחשב כי רב מאלד המבא ומתן ולרצבות יציע, ובאמת הקיפה הזקקה את
 כל הרחוב בגלל דברים קצני הערך אשר הביאו הערבים לשער הזה את
 שוקי יפו, אף לא בגלל המזר והורדו והעלתו קם כל השאון, כי אם יען
 לדעתה אין מחסר בלי זה במא' ליליא כחובה ללא רמז בה הגרא. פה נראה
 את העלה (האבר) על המירו ופחדו אשר הביא מפרי גנו ברכה לושב העיר
 האשכנזי מקטרתו במו בה לקוח אל יפעל הנכסים מן עדנו בא לראות
 ולהראות, כי כל עבדים אחרת אין לו. גם את הכדוי תראוהו עיניו פה,
 רוכב בגבור על סוכו הקל כצני, הגור בלי נשקו מפק רכל ועד ראש, וכחיה
 שורפת יבש על כל עבריו. עוד מראים ממנו פני בן מדבר עין הקורח
 הוא משכת ראשן לזוף, אשר קראו לה ראשון כי ראשית הושבת בני אדם
 היא בערבות חול האלה, וחסה אשר שמסן הגבור בלחיו במדבר הזה מלא
 מים רק בלחי הסמוך הלווחו הגבורים האלה להוליח מים מבטן האדמה. הנה
 הוא יושב על עניניו וסוכו הערבי מארחי הארץ, קנה הדובה מימינו ועל
 שמו חיה וישוב כמגדל על ראש, ופניו מפקים זעמה ובלחות ובימוד בעת
 יחרה חבו על ראש המושבה כי אז כדוב שכול הוא וכדודי אם יחלוטו תחת
 פדמות סוכו. ויהר מפקים חן פני אים המדבר הזה עת יבא בגלותו הקטנה
 העירה ולימינו אשרו האכרת, יאודיה לאמה לבעלה ולמלאכת ידה, אשר חיל
 באמת אשר בעמל כפיה נעשה כרכ. האים לא יחוש לרדת מהעגלה למען
 החזיק בזרועות יפסיחו לבלתי תמעדה רגליה חיליה כי עוד ערם יעשה
 הוא את שמו ויהא כבר נלכה על הארץ ופורקה את המשא מהעגלה במהירות
 נפלאה כי חובבה היא את העבודה ומי האכר נעמו לה. וכן האכרות
 האלה נחלף את סמל דמות העבודה באמת אשר החזק גם את ידי בעלה
 בעת מטה רוחו ותחיל משה עליו לבלתי יסול לבני עין הקורח יש בית
 לנדש ביהו אשר פחה וסוכו בשאם העורה. את הבית הזה יקח אחד מהם
 אשר האילו לזמן גם פה אחרי האלה אשר עמד ברוסיה, ויבא העיר
 ויפתח לו העת קטנה מכל המינים והזית העני כחשפת.

ויהי נתיים וירא כי עיב עיב לו להכניע צמוכבה תחת יד רועשלו
 מהתהרות אהו על קדה המסחר. וציפו היו בעת הריא מהאנשים אשר כוננו
 להם בעזה בית ריחים ולא יכל בית הריחים לשאת אחים ויעהם ויזרם
 וישליכם אל חוף יפו. ויהי האחד בחוסם מצני הענק מיושבי אודיסה, אשר
 כננה ארזים גבהו וחסון הוא כאלון, אחד מהגבורים אשר בשאנתיסהם
 ושריקותיהם ידעישו את בית המשחק בעיר הריא בעלות הנמחה אחד מגבורי
 גלדפדן לשיר "ש מנד ר יק". ויהי האיש הזה ציפו נורא על כל סביבו
 ולמחקה לכל היונים אשר לא פעם הראש את נחת זרועם ושמן ימיו, ולגאון
 לעדת היהודים כשמסין בשעתה, וגם הפלשתיים חרדו מפני הטפת ידו הקשה.
 אך לאחרונה הושלך הגבור הזה גם משה, ובקרב לא עבות אחד גלה את זקנו
 אשר אמר כי כבר שועלים הלכו בו, ויהי ימים אחדים בצוד עליזים להשכיח
 את מרי יגונו בכפל אדיריה, ואחר להם את הלחם הידוע אשר יתמלט
 תמיד משפתי הרוכי בחוס לבו, ויקם וילך לארצו ולמלכותו. ורעהו לא חבך
 לנשות כמעשהו כי דבקה נפשו בהארץ באמה, וירש הוא את חנות האבר
 מראשון לציון ויהי תחדיו, ואליו יבאו עתה כל בני ראשון לציון, כי נשים להם
 כי ישגשג איש בשפת רוסיה עשהו איזוליעם וכו' והיה להם כמו לטובה
 הובילים רגליהם והאדון הנכבד איין ירפאוטש לנגד עיניהם. לא כן העקרונים.
 סרני פלשתיים האלה לבשו עתה הלבושה על דברת פרים, כצע גדול וכתחת
 קצרה כעין החבלת הידועה בדברי הימים לעם הנרפחים ומכנסים כעין הכחמה,
 רק לא למדו עוד להלך בקומה זקופה, ואם אמנם על האבר להציט רק אל
 האדמה אולם הלא השמים יענו את האדמה ומהם כל ברבחה. העקרונים תמיד
 צופה ומחאזקן על גורלו. והיה אם תחלו להוביח לו מה רב עיב לקון לו באדמהו
 והניד את ראשו כמו לא יאמין בדבריהם, אף כי באמת יודע הוא יתר מכלנו
 את האשר העמון לו בחיק העתיד כי אשר הוא יודע את עיב האדמה.
 האנשים האלה אנשי פקרון נשים וישרים ואמרים גמורים ונשים מאה לראותם
 ולדבר אתם ויש תקוה כי מושבתם תפרח ועשתם פרי ברבחה. העקרונים וצני
 פחת תקוה כצאם יקו יסורו אל בית המעי המעי אשר לאים יהודי מרומניה.

דבר אין לאיש הזה את המושבות ואת חנותו עשה לפני העיר, והם בא יבאו
 אחרי המושבות אליו הנה בחורת אנשים פרעים יבאו, בני תמותה ככל האדם.
 האיש הזה מרומניה מולא את פרנסתו ושמת בחלקו רק דבר אחד יעקמו מאד
 והיה כדקב בעצמותיו ולא יניח לו לישן כי יאמר כי בראשית יסדו את חנותו
 קנב מהיר קטן מאד לכל דבר ועשה לא יוכל להעלות את הסער כן יחרה אף
 הקונים אשר הסכימו לקנות כל דבר בחצי חנם והוא יודע לנטון כי רק
 הוא נכסו הדריבם בדרך הזאת. בניה הזה יעברו ביום כבני מרון כל האנשים
 הנמלאים ביו אשר עוד לא שרשו בארץ ועודם כמו תלויים באויר. פה אחד
 עלב יושב ומחודה על העינות והתקאים אשר העא ופצע ועוה להשכל הישר
 כי עזב את ארץ מלדתו ואת כל הארצות השירות וילך לנוע בשדה
 הקצרים. עתה הנה הקיץ מחלמו ובעל כופי נשרים יחוש ללכת אמריקה.
 ונגדו יושב עול ימים אשר מרשמי פניו נראה כי אחיז לבו ומנוסה במלחמה
 הוא, וברוח קר ישמע את דברי בעל החלומות, ובלכת המחודה ממנו יענה
 ויאמר לו לך כי לזה נולדת. עוד זה יולא והשני בא ויספר כי חבר
 אנשים מרעיו שאלים אותו אם יוכלו לנה הנה. והנה כרו אל הבית
 גם ילדים אחדים אשר הובאו הנה מברודי ואבותיהם שולחו לאמריקה, ועתה
 כי מלאו אבותיהם להם מחיה בארץ היתה ישלחו גם בניהם אליהם. הילדים
 האלה עוד עתורים זכים וברים ולבם נקי מכל דפי ורעיונותיהם חפים ועוד
 קרם ילכלכו במים עטורים מי ההתפוללות. ביום גאמיים יוכלו להיות לעמם
 ולארכה. ועתה אמריקה מי יורש דעה מי יבגש שמועה לשמוע ולהבין את
 היהדות להחבון לחקר מעשי אבותיהם. וכלב סוער כים יביע עליהם אחד
 היושבים בבית ולא יכל להחשפק ויגש אליהם ויאמר. בני היקרים הן עוד ילדים
 אחס והחבון את חיק אחמי הזקנה והשחפו רוח ארץ קדשנו, רוח חיים משיב
 נשנו כדברי יהודה הלוי ותתהלכו על אדמת הארץ הזאת אשר זברה הקיץ
 על לוח לב כל יהודי ורבים יסתוקו כל ימי שני חייהם ולא יליתו לראות
 בעיניהם את האדמה הזאת אשר רעבה מנהרי נחלי דמי אבותנו. עתה הנה
 לאמריקה הלכו ולאראות הנוים תבאו וכיניבם ובין ארץ הקדש הזאת ימים

ומדברים וגו' ערילים. זכרו נא איפה בני היקרים את הארץ אשר הללנו
 לשדה לבס ברוחכם ינקים ועוללים ולא השמחה בצחכם באשיות. העולה על
 ראש שמחתכם ובמרי יגונם אל השמחה. זכרו מרחוק את ה' וירושלם העלה
 על לבכם. ואלה האחד הגדול וירם יד ימינו השמחה ויקרא בקול את אשכנז
 ירושלם השמחה ימינו.

עוד אלה יולאים וזהו צלם לשחוק כוס עמי אחרים מהחדשים אשר
 רק המול צאו. צחכם הנה יעדו לעדי ענק, את ראשם ישאו למעלה ועל כל
 דגד יביעו כמו מעל ראש ההר, ילבשו מחלוצה יום טוב אשר להם וימחרו
 לדבר כמו הסכן הסכינו אשר לכל הנה הוצא מפיכם מלאכים יחפזו ומשפחים
 ילאו מבוהלים, וכמו כל רגע משנות ימי חייהם יקרה היא מפז ומכהם
 הוכיר וללא כבוד יחשבו להתחשב על כל פריעה. והכרסרים ובעלי צחי
 האורחים יודעים להשתמש בזה ערם יעברו על האורחים שלבים יום, אך
 מעט מעט והנה למדו גם הם להליך לרוח המקוב. עוד לא ימחרו במרוצתם
 ובהולאתם לא ירבו, מעט מעט יפגעו את מחלוצת ההג ובגד חול ילבשו.
 עוד מעט והנה גם פני האורחים האלה שנו, אלו כומקא ואלה הורא, ובנו
 לנחיות להם שתי כחות על לחייהם ובצרימל הסער שומרת לראשם. האנשים
 האלה הם אשר שמעו קול בארצם ויחזו להם מחזות עמים, ובצחם הנה ולא
 ימלאו את חזן רוחם והתקפצו ושנו הציתה, ומתי מספר מהם בראותם כי
 חזיונות שוא חזו החזיקו במסחר ויליחוו. ויש אשר בצעודה יד יששו ובלבנתו
 לאורך החוף הגדול ביפו וראינו מראה משמח ומרהיב הלב וכמו מים קרים
 בארץ לים יחיה המראה הזה את רוחנו. כי ראה נראה אנשים רבים מהחדשים
 יושבים ועושים בחריצות ויגיע כשים, חרש ברזל כפמישו וחרש העצים במעלדו,
 החייט במחטו והנורף במלקחיו, כלם יחד יעבדו בחפץ ומהירים המה במלאכתם,
 ועל כן הם נכבדים בארץ ולחן ולכבוד צעמי הערבים יושבי המקום, ועל כן
 ימיה כל איש כי לא חשים ממשלת סוגרמה את לבם להיחרון והחזעלת אשר
 יעשו להארץ עבדים כאלה באמנים וחרוצים במלאכתם, והוא השם מעלזים
 על דרכם. כי כל היסודים הבאים הוא, הפלס לבוק פה חייבם על יבדות

הקיום ועל כן יהיו להם מנוחה במושבות לעבוד את האדמה ואשר מלאכה
 יד לו והחזיק בה, ורק מתי מעט יחזיקו במבחר כי כבר קצתה נפסדו בו
 ובתפוקות, וריב הפחיתים פה המה מהאשכנזים אשר הציבו להם יד בזה
 בשתי המושבות אשר להם אלז יפו, וכל שהורחם יבואו מארץ אשכנז. אחריהם
 יבואו היונים המתעבקים כמו בכל ארץ הקדם בממחר היום וגם...
 באתרוגים.

בהיודים היבני העיר יש ספרדים ואשכנזים כמו בכל ערי ארץ
 ישראל, ואחריו כי ארץ החלוקה לא ננה עליהם (* לכן לא יעשו ברעב, וכל
 איש ימלא פרנסתו. אך החיים בלמה יתנו ציפו בכל שנה מראשית הקציר ועד
 האביב, ילו ירדו רבים מיושבי ירושלים ובאו יפו לרחק בתי הים אשר לבי
 ערות יודעי דבר הם מעלים רפואת העלה לחללים יתר מרבים ממקומות
 הרחלה, אף כי אין יכלת להוציא פה הכסף אשר יוצאו במקומות הרחלה ההם.
 כל איש אשר לו חשב עלמה אשר זה מעט בל במכרת הנכונים חלה והציא
 את יונתו הממו יפו אל חוף הים, וכל אשר הגרה מלילה בציפו ימחר אל
 עיר הפוחי הזהב היושבת בגנים ויערי עלי פרי יסודה ולרננה משחרש יש
 החיבוק, וכל בעלי חלי ומכאובים יבאו ויקשו מהאים האלה רפואה. פה על החוף
 יושב לו היהודי ושותה את עטן כרגילותו ופניו נכח הים. הים יתמה יסער
 בשחן גליו ובקול המולה ורעש גדול יתנפלו לים ומשכרים ירומי, וינטו את
 כחה לשרש את הסלעים והכפיים אשר אלז חוף יפו. אך הסלעים האל זקנו
 במלחמה הזאת וישחקו לרות סערה ולהמן גלים יבואו ועל עמדם יעמדו ולא
 ינושו ממקומן וקלף הים יך הלך וגדל יתגעש ויתקלף ויעבור את הסלעים
 ויטיקן מרולת מימיו לקראת העיר וכמו עוד מעט ויפו העיר עם כל שאונה
 והמונה תהיה ערף לי. אך חוק קם ה' לים ובכחו אל החוף ישב אחור בזעם
 ועברה בחיה אשר לקחו ממנה את ערפלה. פה יושב יהודי ועל פניו שלות השקט

(* יפו לא תחשב לארץ ישראל לענין החלוקה וחלום יש מאושרים
 אשר זהו לקבל חלוקה גם בשפתם בוסו וגם הם לא יעשו ברעב. ב"י.

ושלום ומנוחה, אך לנו כיום הזה נדרש כי זכרון ימי קדומים ומראות היום
 יחדיו יתלכנו לנגד עיניו והביאורו במצובה ורעיונו ילחמו אים ברעיו כמלחמת
 המים אשר לנגדו. פה על החוף ישב זרובבג בן שלמהיאל ויחכה לבא אליו
 חמיות משרות חרזים וכושבים לצנן בית המקדש לביהודים המהקבלים
 ובאים מכל אפסי ארץ להשתחוות לה' בהר הקדש ציושלים. פה עמד לזיחם
 שר צבא היונים משומם ונבהל כר וזעף כי נפץ קוא וכל חילו לפני יהודה
 המבטי אשר הכה את כל צבאו שוק על ירך ורק הוא נמוט צעור בניו והכירו
 מחים לו מבלט להרלו. פה עמדנו גם הלחנו בשפה העברה ודמינו רחמו בקרבנו
 ומעומו המו ורעד ורתה לחזנו כי כל הווסעים ירדו מהאניה גם בני דת מהמד
 וגם בני דת ילדת רק בני דת משה נשאלו על האניה, ולבנים לא נחנו לחבק
 את חיק אמה. כמה עמלו כמה יגעו וכמה מדמם בכך טדי רחן עיניהם
 את הרי יהודה והנה קול קורא בחל בעיניהם תראו ושמה לא תבאו כי גזרה
 יצאה לבני דת ליהודים לעלות ליפו. ונעמוד ונבט על האניה ונעינו מלאו
 דמעה. הנה הרינו הפרועה הראשונה והנה גם השניה עוד מעט והנה גם
 השלישית והאניה אך לזרעה ומה יעשו האנשים אשר הכינו להם לדה רק עד
 יפו היעונו ברעב? ופה אחד אשר הלוח לרדה מעל האניה והכירו עומד
 ולזעק אהה אשה, בני ונשותי חיה, אהה למה ידחת, הלא עיב הצעוטי
 עמהם יחד. אהה ה' אליהם עד מתי כל זה מתי תרחם שאלית יעקב.

עיון דוב לפשיין.

מכתבים.

ראשין לציון מ"ו ניסן התרמ"ד.

בכל החדש האחרון לא המטירו השמים כמעט כל נימר
 ויבא כניר ברבנו על אודות דגן שדותינו ובפרט על אודות
 ההטת, אך הגשם החזק אשר ירד שני ימים תמימים (ד' וז' ניסן)
 שטה את לבות בנינו, ויפה רוח חיים בבנו, וברב בנינו נודדה

הקוה כי אם לא תקרה השנה הזאת טיבה מאד הנה היה תהיה
 טובה מהשנה העברה. והאמת היא אחת היא ואחד גם הרע
 כרוע השנה העברה כן רוע השנה הזאת. אבל הנסיון ודעת
 העבודה אשר קנינו בעת הזאת עזרו לנו הרבה. מכל עמל לא
 נרא עתה ולא נפחד מכל עבודה ויכל נוכל להתפאר עתה כי
 אברים אנהנו עתה באמת לכל משפטי האבר. אף כי לפני שתי
 שנים לא ידענו כמעט מה זה מחרשת.

אל הנורו אחי טפני העבודה. רק אהבה לארץ וחפץ לעבודה
 ואלהים יעזרני.

בעת ימי הגשמים פתחנו כמעט כל האדמה כאלפים וחמשים
 מאות דונם יותר האדמה תעבוד לרוע הקיץ. גם נמנענו כמאה
 וחמשים דונם גפנים ויקלטו כמעט כלן.

והנה אנהנו עובדים וידע לא נדע אם לנו אנהנו עובדים
 ואם יהיה פרו עמלנו ורושה לבנינו אחרוננו. ידע לא נדע עד
 עתה מה משפטינו פה כמושבה היכל יוכלו לנרשנו מהר כאשר
 נרש אחד מאחרינו או זכינו במחיר דמנו ובעמלנו הרב ויכל
 עניתנו כי נהיה ביוםם הבאים בעלי האדמה הזאת אשר היתה
 לפנינו ארץ שממה ונחפזנה בעבודהנו ליפה נקח. כפי יכולת
 האדם. ידע לא ידענו כל זה. וכלו הדעת הזאת היוכל איש
 לעבוד עבודה. זאנהנו הנה נחרוש שרות ונעשה ננים וניפה
 הוצות . . . כי ניצוץ תקוה ילחש בלבנו כי אלהי ישראל יעזור
 לנו ויקשיב לתשוקתנו האחת לחיות תמיד על יגיע כפנו וכי
 יהי לנו חלק באדמת הקדש להוציא מטנה את לחמנו.

והנה שמענו מהארון אוסוביצקי אשר הופקד עתה לפקיד
 על המושבה הזאת כי לא תעזב המושבה ואשר החל הנדוב לא
 יחדל בלתי אם עשה והצלחה. אמן כן יאמר ה'.

אאיהי.

ראשון לציון י"ט תמוז תרמ"ד.

העבודה בשדה בלתי והתבואה עתה בנזק ומשם תובא אחרי הדיש במגדלה. והנה גם השנה הזאת שנת אסם וכרבה לכל הארץ לא העניקה מטיבה לאברי ראשון לציון. יש אשר שעורתם אבדה כליל באדמה, ויש אשר השיבה רק את הזרע ורק מתי מעט מצאו שלשה ארבעה שעורים. החטה נתנה לשנים שלשה אברים תבואה לא רעה, וליתרם לא רבה תבואתה מתבואת השעורה. גם התרסס אבד כליל לרבים מאנשי המושבה אפס במקומות אשר הצמיחתו האדמה תבואתו טיבה מתבואת השעירה והחטה אך מעטה גם היא מתבואת התרסס באדמה בינונית. מזרע הקיץ זרעו רק שמשמים, וראשית עלותה גם היא לא טובה, ודורה לא זרעו כלל, כי למין הדגן הזה לא תצלה אדמת ראשון לציון אף מעט.

זאת תבואת ראשון לציון השנה. על התבואה הזאת לא יוכלו אנשי המושבה לחיות גם שלשה הדשים, ומה רבה היתה עבודתם ועמלם מה גדול. פתח פתחו השנה הזאת כמעט כל אדמת המושבה וזרעוהו בלה, וגם על יכול בינוני (המשה שעורים) יוכלו האברים לחיות בלי כל עזרה, והשנה היתה טובה מאד ומבורכה בכל הארץ. ומכל זה נלמד רק דבר אחד כי אדמת ר"צ כאשר היא עתה צלה לא תצלה לזרע דגן. ולהטיבה בדמן כבד מאד כי בראשון לציון אין דמן ועל החפצים לזבל את אדמתם להביא זבל מהכפרים מסביב, והקרוב בכפזים כמהלך שעה בעגלה עמוסה מראשון לציון, וכצמד סוסים יוכלו להביא ביום המים מימי הקיץ רק ארבע או חמש עגלות דמן, והיה אם כן מחיר כל עגלה פרנק אחד, ולדונם אחד צריך כארבע ועשרים עגלה דמן, והיה אם כן מחיר הטוב לדונם אחד כארבעה ועשרים פרנק, לאמר פי אחד וחצי מחיר דונם אחד

אדמה טובה. ומלבד כל זה הנה מחשבתי כי כזה עידי לא תיטב האדמה, אף כי אנשי ראשון לציון לא כן יחשבו. כי המושבה הזאת קרובה מאד לתלמי החול אשר על שפת הים וכל רוח הבא מים ישיא חול על אדמת המושבה. *

אבל האדמה הזאת אשר לא הצלח כלל לזרע הרגן טיבה מאד מאד למטע נפנים, כי נכעית רבים ותלום רבים בה. וראיה לדבר הנסיון אשר נסו השנה הזאת, כי שמנים אלף נטע הרגן אשר נטעו, בהם דליות צרפת ודליות הארץ הזאת, קרטו כלם טוב מאד, ואנשים בקיאים בדבר הזה אומרים כי תהיינה לנפני אדרת. על כן יעין הארון אוסובצקי סקיד המושבה עתה להנדיב פעשות את כל ראשון לציון למטע כרמים. וירצה הנדיב בעצה הזאת, ובשנה הבאה תחל העבודה למטע הנפנים. אפס כי בדבר הזה יש רעה אחרת. כי הרגן תתן פריה דק בשנה הרביעית, ועד העת ההוא אין לאנשי המושבה כל מיצא לסחיתם שבילעדי הפרנקים (כן יקראו אנשי ראשון לציון להתמוכה הנתנת להם מהנדיב) והדבר הזה יכבד עליהם מאד. . . .

אבל יש עצה גם לזה, לחפור לאנשי המושבה להעת הזאת כשנים שלשת אלפים דונם אדמה באחד הסקיות וחיי האכרים על תכונות אדמתם כל הימים עד אשר תנטול הרגן פריית. כי מי האיש אשר ירצה להתמכר לחיות שלש שנים המיוסות על סתנות אחרים, ואם אשם לא יאשם גם הנהגן אם יסבין הסקבל בשלש השנים לדבר הזה ורצה אחריו כן בחיי כשה באה. החוץ הזה יצוק את אנשי המושבה מאד ויביא כבוד כלכם, וראיה לדבר כי בעת האחרונה אחרים מאנשי המושבה אשר יש להם

(* יש עצה למטה מ' ל' י' ס' להצית להן בין תלי החול ובין האדמה.

בה אדמה מקנת כספם החלו לחשוב לעזוב את המושבה
 ואת אדמתם ודלכת להם אל אשר ילכו. על זה יתעצב כל
 איש ועל האנשים אשר עתותי המושבה בידיהם לחשב בזה
 ולקדם פני הרעה. ירע ידעתי כי הנדיב הפץ מאד בשובת
 המושבה ובאוישר אנשיה, אבל כרחוק מורח ממערב כן רחוק
 הנדיב ממנו, ועל כן נשים דברינו להפקידים אשר הפקדו
 על המושבה ואשר גורלה נתן בידיהם לאמר: חכרו נא
 להאכרים אדמה טובה עד העת אשר הגפנים תתנה פרין ותנו
 נא להם היכלת לחיות עליגיע כפיהם ולאכל את לחמם אשר
 יוציאו בזעת אפם, ואל נא תאכפו עליהם לחיות על קצבתכם
 עוד שלש שנים.

הפירת הבאר כלתה בימים האלה כליל ומימיה קלים
 וטובים וטובי טעם מאד, מקורה מקור נאמן והממץ אשר
 הבינו בה לדלות המים בכח הקטור לא יוכל לדלות כל
 מימיה בחצי יום תמים. המים בבאר גבוהים שלשה מתר
 וישפקו לכל צרכי אנשי המושבה וגם להשקות ארבעים דונם
 אדמה ויש את לב האכרים להשקות במים האלה את גני
 הקיץ ואת עצי הפרי.

מהרה יחלו לבנות במושבה בית תפלה והוצאות הבנין
 תעדינה עד עשרת אלפים פרנג. את הכסף הזה נדב האדון
 זאב בן צבי ליבונטין. על יד בית התפלה יהיה גם בית
 תלמוד לילדים.

ת"א

בעקרון נבנו בתים אחדים ברשיון הפחה. אדמה יש

בעקרון אלפים ושמונה מאות דונם. בשנה הזאת נעבדה
 חצי האדמה ויבולה טוב מאד מאד ומזריר החמטה לבדה הערך
 בחמשה ועשרים אלף פרנק. מלאכת הבאר עוד לא כלתה
 ועתה יחפרו המתר העשרים ועוד תשעה מתר עד המים,
 מלבד הבאר הזאת יחפרו פה גם באר ארמויה וכבר החלה
 המלאכה ועד עתה הצליחה. יתן ה' והצליחה כל מלאכת
 הבאר והיתה לברכה להמושבה אמן.

מוזג האויר בעקרון מעט רע ממוזג האויר בראשון לציון
 ומוזג האויר במושב ראשון לציון יחשב לטוב מאד מאד בכל
 הארץ מסביב, ועל הדבר הזה אוכל להעיד גם אני כאשר
 ראיתי בעיני וחשתי בנפשי כי האויר במושבה הזאת טוב
 מאד באמת לשלום האדם.

גם מאחד מהאכרים מראשון לציון בא לנו מכתב כתובים
 בו כמעט ככל דברי המכתב הזה ותכן דבריו כי במספר
 בינוני השיבה השעורה רק את הזרע, החמטה נתנה שני
 שערים, והתרמס שנים וחצי. ועל דבר דאגת סופרנו
 אאית"י על אודות האדמה כי לא יודעים האיכרים אם תהיה
 להם לירושת עולם בשד לנו ידידנו הא כר הנ"ל כי
 בעוד שבועות מספר יחלקו את האדמה
 לצמיתות ונתן לכל איש חלקו, ואחרית
 דבריו כי מושבת ראשון לציון תוכל לבטוח על הנדיב ועל
 ידו הפתוחה ועל לבו המלא אהבה להדבר, כי לא תדע
 כל כחסור.

שמן שמשמים ושמן זית .

פראנקפורט ב' ניסן התרמ"ד .

זה שנים אחדות אשר שמן השמשמים ומעשהו הזה
לפל לו מסלות בארצנו ובקרבת עירנו יש בתי עבודה גדולים
לשמן הזה ובתים לזקקו וכבתים האלה יש גם בדרמשטד
הקרובה לנו . גם ב ג פ ת אשר ת זאר אחרי יסחמו השמשמים
ובאשכנזית יקראו לה עוגת השמשמים יעשה בארצנו מסחר
גדול .

אבל השמשמים לא יגדלו באקלימונו ויאמרו לי כי יובא
אלינו מצרפת ומארצות אחרות , אך לא מארץ ישראל .
והנה הייתי בארץ ישראל בשנת תרמ"ג בעת זרע
השמשמים (חדש א'יר) ואראה כי זרע הקיץ הזה רב הערך
הוא בתבואת האדמה בארץ הזאת . ואחפץ להעיר את
אברי היהודים בארץ ישראל על הדבר הזה כי מדוע לא יוכלו
השמשמים האלה להתחרות את שמשמי ארצות אחרות . (*
מלבד התועלת אשר תצא עתה מהמסחר הזה הנה
תהיה תקוה כי ימצא בין היהודים איש בעל כסף ו חכ ין
ב א ר צ י ש ר א ל בית לזקק את שמן השמשמים
והובא אז השמן המזוקק והגפת מעצם הארץ הזאת לסחר
גויי כל הארץ .

ועתה אוסיף נא בזה דברים אחדים לפני קוראי
המבשרת בחוץ לארץ על אודות שמן הזית .
כי הנה כאשר התנה ארץ יהודה ואפרים לפני

(* כמעט כל השמשמים יולאים נכסו לל-ס-ת יל-ק-ט-ים , אך כמעט כל-כך נסחפו

רבת עצי זית כן היא גם היום, וזרי הזית יגשא על גבי
 המורים ודבשת גמלים לאין מספר ליפו ומושם ירך באניות
 ארפה לכל ארצות המערב, ומהעץ יעשו אחינו החרשים
 האמנים בירושלם כלים יפים ונחמדים במוב טעם ומלאכתם
 זאת לעדה כי שקר הדבר אשר ידברו בכל מושבות היהודים
 לאמר אך בטלנים ועצלים ומבקשי נדבות הם כל אחינו
 בירושלם. רק כסף חסר להחרשים האלה למען יוכלו לקנות
 העצים במועדו ומקום למכור את מלאכת ידם צריכה להם.
 ואף כי רבת עצי זית הארץ גם עתה הנה שמעתי
 בהיותי בארץ הזאת מבעלות הבתים כי לצרכי ביתן
 תקנינה שמן זית ממוחרי הגוצרים המביאים את השמן
 מאטליה.

כי שחט ישחטו הפלחים את השמן באופן רע מאוד
 ויצלח למאכל רק להפלחים האלה אשר אחרי טוב טעם לא
 יבקשו וצרך אין לו בהם ולאנשי ארפה היושבים בארץ
 הזאת לא יצלח השמן לאכלם.

ובין היהודים יושבי הארץ לא ימצא איש אשר די
 כסף לו ולמד את המלאכה כמשפט להכין בית לזקק את
 שמן הזית כמשפט הבתים בארפה, ובין אחינו הישנים
 על אחת כמה וכמה כי לא ימצא איש כזה, והגוצרים אשר
 כל העשר בידם וכל הכח לעבודה ולמסחר, גם הם עוד לא
 חשבו להכין בית כזה, כי רבם עובדי אדמה ומוחרים
 וקצינים והם המשמדים אשר העשירתם המסיון
 האנגלית התמכרו כלם להמסחר ועסק השלחנים ולא יאבו
 להשתמש בכמפם לבנין בתי עבודה כאלה.

ומה רבה התועלת אשר יביא להארץ בית עבודה

כזה. אם אחד מאחינו בקי במלאכה הזאת ויודע אותה לכל
 משפטיה יבין בית כזה ברשיון פחת ארץ הקודש ימצאו
 בזה אנשים רבים. כאלו את מחיתם ומחות משפחתם.
 והנה ידיו האדון מ' איזמן בעל בית מסחר גדול
 בתבואות האדמה בפרנקפורט עה"מ בחוץ אוהלנד, והאדון
 הנרי רשילד בפרנקפורט על המין אשר מהם שמעתי כל
 הידיעות האלה, נכונים לעשות בדבר הזה לשם שמים
 ולהיות אנשי הבינים בין מוכרי התבואה ובין בתי העבודה,
 וגם אנכי נכון לעשות כזה, אפס יען הדבר הזה יוצא
 מגבול עסקי כליל, על כן על המוכרים לקצוב מחיר
 ותבואתם האחרון ולכתוב על זה בקצרה ולשלח מעט
 למראה, כמשפט הסוחרים בארפה.

יהודה (L) המבורגר.

56 Uhlandstrasse,

עוד העיר אותי האדון יהודה המבורגר על דבר צמח
 שלש העלים (רומית trifolium), כי בהיות האדון
 המבורגר בא"י לא ראה את הצמח הזה בשדות הארץ,
 והוא חציר טוב מאד לבהמה וצומח באקלים חם ובאקלים
 קר. ואחד מנסיכי ארץ אשכנז השתדל מאד לפנים להרחיב
 את זרע הצמח הזה בשדות אשכנז, והאדון המבורגר קנה
 למסחרו (עסקו הוא במטבעות עתיקות) מטבע אחת משנת
 ה' שע"ו אשר צוה נסיך ברונשוויג למבורג לטבוע ולחלק
 בין זרעי הצמח הזה וכתובים בה כדברים האלה.
 שלש העלים לא ירא מחם ומקר לא יפחד.
 תמיד הוא רטב ופאר להשדה.

והנה אמנם עוד לא הרבה יודע הצמח הזה בארץ
 ישראל, ואולם כבר החלו בזה האשכנזים, כאשר ראה
 הקורא במאמר על מישנות בני ההיכל בספר המבשרת
 הזה.

שליח הרב הגדול מ"ה עזריאל הילדסהימר נ"י בברלין
 גמר וקנה בימים האלה נחלה מפוארה בת 255 דיסאמיין
 באדמת כפר "קתרא" אשר לפנים בישראל נקרא שמו
 "גדרה" שתי הידות של הנחלה היא אדמת משור טובה
 מאד והחלק השלישי הרים הראויים לזריעה ולמטע כרמים.
 הנחלה סמוכה להכפר ומבאר הכפר תשתה מים חיים
 וטובים, אויר המקום טוב מאד מאד. לפי הנשמע יש
 בדעת הקונה הנכבד לבנות בית בתוך הנחלה די הכיל
 חמש ועשרים משפחה העובדים אשר יאמר להושיב שמה,
 את העובדים יקח מאחזבי אשר השתקעו בירושלם מושגים
 רבות, ואשר חמשה מהם תוצאתם מתרקוב שנים ממוינסק,
 אחד מוסקסין, אחד מובריסק, שנים מראמני אחד ממוהלוב
 והשאר פרם גדע על מוי יעלה הגורל. נקוה כי קונה הנחלה
 יראה פרי ברכת א"ת בעסקו אם רק יודע להחזיק השוים
 בין העובדים ולסדר להם הוקים טובים שעל פיהם יתנהגו.

מקרב הארץ

הסתו עבר הנשם חלף הלך לו. עת הקציר הגיע
 וקול רנת האבדים נשמע בכל ארצנו, כי שנת אסם כשנה
 הזאת לא היתה בארץ זה שנים רבות, ומעבר הירדן

מהגליל ומהודו נשמע רק בשורות טובות. בירושלם
 מחיר קמח סלת עתה כשלשה גרוש וחצי הרטל, ובשנה
 העברה אחרי הקציר היה הרטל ארבע גרוש וחצי, וביתר
 ערי הארץ עוד גדול הזול, גם הירקות ויתר צרכי האדם
 (מלבד הבשר) עתה בזול, ועני אחינו יושבי הארץ חוקק
 מעט בשנה הזאת.

אבל כל זה רק לשעה, ועוד שלשה ארבעה חדשים ועת
 הזרע תבא ומחיר החטה תהל שנית לעלות מעט מעט, ובין
 אחינו יושבי ארץ קדשנו יש רבים אשר ענים גדול מאד גם
 בין מקבלי החלוקה. יש אנשים אשר להם חמשה ששה
 בנים וסך חלוקתם לא מעטה איפה וכל בני הבית גועים
 ברעב ובערם ובחסר כל. כי על החלוקה לבדה לא יהיה
 האדם, רק המיכה היא לעזור לו למצוא לו מחית מהולמלא
 את מחסורו אם מלאכתו לא התן לו די מחיתו, אפס יש
 בין לוקחי החלוקה רבים אשר נסו פעם או שתים להחל
 באחד העסקים הידועים, במלמדות בראשנה ובחנות
 באחרונה, ויהי כאשר לא הצליחו, כי רב מאד בערי מושב
 היהודים בעלי העסקים האלה, ויואשו, ותרפינה ידיהם,
 והנם יושבים וסובלים רעב וכל עינן לא יעשו.

כי אין מקום עוד למכחרים קטנים בערי מושב
 היהודים בארץ ישראל, כי כבר אחזו בהם רבים מאד, ורק
 למסחרים גדולים יש פה מקום טוב מאד להתחרות את
 האשכנזים והצרפתים במכרה העץ והברזל ועוד, אך לזה
 צריך כסף לא מעט ורק בעלי כסף מהוץ לארץ ימצאו בזה
 פרנסה טובה. אבל יש מקום גם להמכחרים הקטנים ביתר
 ערי הארץ, בשכם בעזה בבית לחם ובכל עבר הירדן.

בכל המקומות האלה ועוד הרבה כמוהם ימצאו להם היהודים
 אם יתישבו בהם פרנסה טובה וכל צרכי האדם שם בזול
 אך עד היום כמעט עוד לא החלו היהודים לצאת מגבול
 ארבע הארצות ירושלים חברון צפת וטבריה .

רק ענין מסחר המטון (שבק) אשר מכרה ממשלת תוגרמה
 לחברה אחת יועיל אולי מעט להרעה הזאת, כי החברה
 הזאת הפקידה לפקידים על כל המטון הנמכר בארץ ישראל
 את אחינו האדון לנדו ורוזנשטיין ויקחו הם אנשים אחדים
 מהיהודים לסוכנים בעזה ושכם למכור שם את סחורתם, ויש
 תקוה כי אולי יבאו לרגלי הסוכנים האלה עוד אנשים אחדים
 ונושבו בהערים אתם .

אבל אם באמת נתפזן להועיל להדבר הזה עלינו
 למצוא מקור לכסף לעזור לבעלי מלאכה להתישב בערים
 האלה, כי בעלי מלאכה חסרים בהן כליל, ואם עוד נעזור
 לבעל מלאכה רק מעט לשכור לו שם חנות ולקנות לו כלי
 מלאכתו החסרים לו ולהוצאות מהיותו בימים הראשונים,
 ומצא לו על נקלה אחרי כן את פרנסתו שם, ואם לשנים
 שלשה בעלי מלאכה נעזור להאחו במקום אחד, ונספחו
 אליהם עוד אנשים אחדים, עד מניין, וישוב העיר ההיא
 יכון, ותחת אשר גועו האנשים האלה ברעב בירושלים או
 בצפת ירויחו פה את לחמם ביושר ורוח וגם בהלוקה לא
 יצטרכו עוד והיו לברכה בארץ גם "ליתר יושבי העיר .
 וטובה היתה עצת האדון ד"ר שטיין והאדון עוזר דוב לפשיץ
 אשר יעצו באחד גליוני המגיד על אודות מושבה לחרשים
 ואמנים, כי אם תכונן מושבה כזאת והיה יהיה להם אוצר
 קטן לענין הזה ויכלו הם לעשות בזה כודים חרוצות ועמלם
 ישא פרי להארץ .

אבל רעה מהרעה הזאת היא הגזרה הקשה אשר גזרה
עלינו הממשלה בעת האחרונה. כי שלח שנה כבוד פתח
ירושלם לרבני עירנו בראשית חדש אייר בדברים האלה:
לאמר:

כבוד החכם באשי לקהלת היהודים בירושלם.

קבלנו עתה מכתבים מביט פקודת שר עניני מלכותנו התיצונים ואלה
דבריהם: הן אמנם חקי מלכותנו הם בעזרת הכתרים הנתונים להמסחר בארצה
תוגרמת בחירות אך העזר הזה הוא רק במקומות המסחר ולא במקומות
אשר לא למסחר נבנו, והנה פלשת ינה איננה מוכנה למסחר כאשר
ירושלם לא מקום מסחר, ועל כן נוכל לקבל כל הבא מוגני ישראל רק לפקוד
את המקומות הקדושים ורק לזמן קצוב ובתנאי כי לא ישארו אחרי פקדם אף
המקומות הקדושים יתר מהדש ימים, ואם יהיה בידיהם מכתב רשיון (תזכרה)
להותר באופן הזה ואם גם במכתבי סעפם יכתב התנאי הזה, ולא נוכל לקבל
את האנשים מבני ישראל הבאים הנה לתכלית המסחר:

והנה כל הדרוש להודיע לממלא מקומנו ביפו הודענו וגם להשומרים מה
צוינו לשים עינם על זה, אפס יען חושדים כי בני ישראל הבאים דרך יבשה
ישכנו פבתי החברות אשר ליהודים מחוץ לעיר לזאת צריך לצוות לראשי
החברות האלה ולכל היהודים השוכנים מחוץ לעיר כי יודיעו להממשלה מהרה
על כל יהודי אשר יבא אליהם, למען נעשה כמשפט, וצריך להודיעם כי אם בא
יבאו אליהם יהודים בדרך הזה ואת הממשלה לא יודיעו ונשאו את עונם
כמשפט.

הפחה:

אלה דברי הפקודה אשר שנה כבוד הפחה לרבני
ירושלם. והנה רק שוא והכל הוא לחקור מזה היתה סבת
הגזרה כי כל זה לא יועילנו. מעבר מזה הריעו רבים תרועת
שמהת נקמה על הסופרים, ויקראו אתם הסופרים הנאתם
עלינו את כל הרעה הזאת בדברכם, והצדיקים האלה המצרים
בצרת עמם לא ישימו על לבם כי גם אם כדבריהם כן הוא,
גם אם באמת היו דברי הסופרים סבת הגזרה, לא להסופרים

לבקש סליחה וכפרה על הטאתם לעמם, כי עשה עשו
 הסופרים את חובתם, ואם רבים מהם אולי דברו אודת,
 הנה לא בגללם יאשמו כל הסופרים, ולא הפעם הראשונה
 היא בדברי ימי היהודים כי ראשית דברי דורשי טובת עמם
 כמו הביאה על העם רק רעה. אבל גם מעבר מזה הפריזו
 על המדה ויאשימו את מקבלי החלוקה כי הם היו סבת הגזירה.
 הן אמנם יש בין ראשי עדת ירושלים אחדים אשר ענה לא
 יתענו כרבי צדוק ארבעים שנה על בטול ענין ישוב א"י ואולי
 עוד יתנו בעד זה מכיסם לר"מ ב"ג, אך חלילה להם להיות
 מוסרים, וכבא הפקודה עשו כל אשר בכחם, ויכתבו מכתב
 גדול להחכם באשי הרה"ג משה הלוי איפגדי ראש רבני
 תוגרמה ויבקשו ממנו להשתדל להעביר את רוע הגזירה
 והרה"ג ראש רבני תוגרמה לא אחר לעשות אשר שאלו
 ממנו וה' נתן חגו בעיני השרים ויעתרו לו ויאמרו לו כי
 הגזירה היא רק על האשכנזים ולא על הספרדים, וישמח
 הרה"ג ראש רבני תוגרמה מאד, ומה יכלו עוד לעשות ולא
 עשו?

אך כל זה לא יועיל לנו. ראה ראינו כי הממשלה
 חושדת אותנו ועלינו להשתדל בכל אשר נוכל להראות את
 הוד מלכות השולטן כי חפצנו רק להחסות תחת כנפי חסדו,
 ולמצוא מקום מחסה לנו בארץ אשר לא ישטמונו ויתעוללו
 בנו כמו בארצות המערב. עלינו להראות להוד מלכותו כי
 רק טוב וברכה גביא להארץ הזאת, אשר נעבדנה בכל
 אהבתנו לה והפכנו את מדבריה לעדן וציוותיה לגן ה',
 עלינו להשתדל להראות להוד מלכותו כי טוב טוב לממשלת
 תוגרמה אם נאחז אנהנו פה מאשר אם יאחזו
 פה צרפתים או אשכנזים, כי אנחנו נכיר טובה

להוד מלכותו בגלל חסדו והיינו לו תמיד עבדים נאמנים ,
וצרפתים או אשכנזים אם יאחזו בארץ וחזקו את ממשלות
ארצם .

אך לא בכל עת ימצאו אנשים אשר יצדחו למלאכות
כזאת . גם אלהים שאל את מי נשלח ומי ילך לנו . הימצא
עתה ישעיה אשר ישיב הנני שלחני ? הימצא איש אשר יוכל
לדבר לפני הוד מלכות השולטן בדברים נשגבים ויוצאים
מן הלב להראות לו מה הפצנו באמת למען יטה חסרו
אלינו ככל מלכי בית עותמן ?

למצא איש כזה עלינו להשתדל בכל כחנו , כי בזה
כל תקותנו .

ועד כה ועד כה , עד אשר יטה השולטן יר"ה את חסרו
אלינו ואמר למלאכיו הרף , תמותח הממשלה מדת דין קשה
על המושבות . בפתח הקוה עוד הנורה לא לבנות בתים
חדשים בתקפה עומדת , ובסמורין מולבד זה עוד תאמר
הממשלה כי כל האדמה לה והצדק לה למכרה לכל המרבה
במהירה , כי האיש אשר על שמו נקנתה אדמת סמורין בראשונ'
היה ברשות תוגרמה וימת בלי בנים והממשלה יורשת אותו ,
ומי יודע מה תהי אחרית כל זאת .

רק אנשי צפת לא ידאגו על כל זה , כי שלח שלח
להם אלהים ענין אחר להענות בו , ודבר אחר נתן להם לעסוק
בו . כי במות הצדיק מסאדיגורי , אשר היה הגבאי על
כל כסף א"י מארץ ממשלתו נחצו אנשי צפת לשתים ,
החצי האחד חפצים כי רק בני הצדיק ומשילו בכסף הזה ,
והחצי השני חפצים להשליט על כסף החלוקה גם אחד מקרובי
הצדיק היושב ברומניה , ובגלל הדבר הזה יריבו עתה אנשי צפת
בחוקה , ומכתבים לאלפים נדפסו וגשלחו לחוץ לארץ משני

העברים, להגיש עצמותיהם לפני נותני החלוקה ותקת המריבה
 הזאת את כל לב אנשי צפת, ולא יוכלו להתבונן למעשי
 המסיתים אשר החלו לפרוש רשתם גם בעיר הזאת. כי שלח
 שלחו שמה רופא אשר ידפא חולי היהודים חנם אין כסף
 ונהן יתן גם רפואות חנם, ועוד מעט והכינו שם גם בית
 לחולים והפילו ברשתם רבים ועצומים מאד יתר מאשר
 בירושלם. כי בירושלם יש רופאים לא מהמסיתים ויש
 רופאים גם ליהודים המרפאים חנם, ובכל זאת בית החולים
 להמסיתים מלא יהודים אף כי לפני כל חולה יושם ספר
 ברית החדשה והרופא בכבודו ובנפשו ידבר את החולה על
 עניני הדת, ובנעם לקחו ידבר להחולה בעת חליו על טוב
 דת הנוצרים ועל רעת דת העברים. וא"כ הדבר בירושלם
 ומה יהי משפטו בצפת. וינסו רבגי צפת בראשונה לאסור
 בחרם את רופא המסיתים, אך מהרה ראו כי איש לא ישים
 לב לחרמם, אף השו אויבי כי הם יהיו הראשונים לעבור על
 החרם ולשאל ברופא המסיתים, כאשר גם בירושלם הנדולים
 הם הראשונים בפרץ הזה, וישוכו ויתירו, ועתה הגה
 עושים המסיתים את מעשיהם בהתר הבד"ץ, ויש רבים
 העושים מלאכה את המסיתים, ויש גם אשר געשו לסרסרים
 למשוך נפשות ברשתם, והמסיסים ששים ושמוחים כי הצליחו
 להציב להם יד בין היהודים עוד בעיר אחת בארץ ישראל,
 והיהודים רואים ומחשים.

אהה ה', מה תהי אחרית כל אלה?

מורעה *

דברי הימים הם מקור החיים לכל עם, ולעם היהודים
על אחת כמה וכמה, ולמען הזכיר את היהודי בכל יום
דברי ימי חייו, אנהנו החתומים למטה מוציאים לוח להקיר
כדף הדבוק בזה. מחירו ברוסיה הצי הר"ב, וביתר
הארצות פרנק ורבע.

החפצים בהלוח יפנו אלינו על שם:

Ben Jehuda Et O, Lipschiż a Jeruśalem

וברוסיה על שם:

O. G, Chischina dlia Jonassa warwarka Moskwa.

בן יהודה. עוזר דוב ליפשיץ.

מורעה *

ספר ארץ ישראל

על טבע הארץ הזאת ימיה ונהריה ועמקיה וטבע
אקלימה והצמח והחי אשר בה ועריה וכפריה.

לאליעזר בן יהודה

מחירו פה ביד המחבר פרנק אחד. ברוסיה הצי
הר"ב. החפצים בו ברוסיה ימצאוהו בבית ספירשטין חוץ
דזיקה. בורשו. וגם ביד האדון שנה יונאס במסקבה.

סוכננו (הגם) במסקבה האדון שנה יונאס והחפצים
בספרי המבשרת יפנו נא אליו על שם:

O. G, Chischina dlia jonassa warwarka Moskwa.

C
1103,

III.

מודעה .

יצא לאור אלבום לפרחי ארץ ישראל .

(זכרון לארץ הקדש) .

מחיר ספר אחד ששה ציורים לא מכורכים, פרנק אחד

פרנק וחצי . עשרה " " "

שנים עשר מכורכים בכרך יפה " " "

שלשה פרנק . מאד

Jaffa (Palestina .)

אדרס ;

Agrónom M. Meérowitsch .

מודעה .

בית האורחים בית אשל ירושלים .

אנכי הח"מ מתכבד להודיע את אחינו כי הבינותי בית

אורחים יפה וטוב לאורחים יהודים , והבית במקום אויר

טוב מחוץ לעיר , ובו חדרים מרווחים ויפים , והמחיר בזול

והמאכלים יוכנו בטוב טעם , ורבים מגדולי אחינו מלנדון

ומפריס אשר התארחו בביתי הללו במכתבי העתים עד

מאד . נאם אליעזר דיפמאן קאמוניץ .
